

Till Socialdepartementet

Stockholm 20150814

Innehåll i den kommande apoteksutredningen

Apotekarsocieteten är en ideell förening för alla som är intresserade av läkemedelsforskning, läkemedelsproduktion eller läkemedelsanvändning och har ca 5200 medlemmar. Föreningen främjar kunskap och kompetensutveckling inom hela läkemedelsområdet genom att arbeta med aktuella frågor, över alla professionsgränser. Mot denna bakgrund vill föreningen ge nedanstående synpunkter inför framtagande av direktiv till den aviserade apoteksutredningen.

Läkemedel är en av de allra viktigaste insatsfaktorerna i vården. Uppskattningsvis 8 av 10 läkarbesök i primärvården leder till förskrivning av ett eller flera läkemedel, där patienten själv ansvarar för att behandlingen fullföljs. Apotekarsocieteten menar därför att den kommande utredningen bör fokusera på det teamarbete som krävs mellan professioner i olika delar av kedjan för att uppnå en bra behandling när läkemedel är den valda behandlingen och utifrån detta perspektiv se hur apoteken kan stödja patienten och skapa en optimal läkemedelsnytta. Dessa faktorer är av stor betydelse för att uppnå det av regeringen uppsatta målet jämlik hälsa.

Apoteken och dess farmaceuter är sista länken i kedjan innan en individ börjar använda sitt läkemedel. Många frågor kommer först efter en tids användning av läkemedlet, och den profession som oftast träffar patienten under en pågående behandling är apoteken och dess farmaceuter. Flera internationella studier visar att apoteken genom ett systematiskt och strukturerat arbete kan bidra till att optimera läkemedelsnyttan, förbättra hälsan och sänka kostnader för vården. Genom att ge apoteken utökade möjligheter att förstärka den kvalitativa rådgivningen kring användningen av läkemedel skulle stora besparingar kunna göras inom den svenska hälso- och sjukvården i att minska antalet vårdkontakter kopplade till felaktig läkemedelsanvändning. För att optimera läkemedelsnyttan krävs att användaren får ett adekvat stöd i sin läkemedelsbehandling och är motiverad att använda läkemedlet korrekt.

Läkemedelsanvändningen i Sverige har kvalitetsbrister vilka kostar samhället stora summor. En rad initiativ har tagits för att försöka förbättra läkemedelsanvändningen, men dessa initiativ har underskattat apotekens potential i att finna de bästa lösningarna. I Danmark gäller sedan den 1 juli en ny apotekslag där det finns ett tydligt ställningstagande för apotekens roll i läkemedelskedjan. Detta efterlyser vi även i Sverige.

Följande aspekter ser Apotekarsocieteten utifrån detta perspektiv bör ingå i direktiven för den kommande apoteksutredningen.

Teamarbete är nödvändigt för en optimal och jämlik läkemedelsanvändning. Här ser vi två viktiga vägar.

1. Apoteken kan bidra till en optimering av läkemedelsnyttan genom att:

- a. GPP (Good Pharmacy Practice, God apotekssed) blir en del av läkemedelsföreskrifterna för att uppnå kvalitet och patientsäkerhet i läkemedelsbehandlingen på motsvarande sätt som GCP (Good Clinical Practice) för kliniska prövningar, GMP (Good Manufacturing Practice) för läkemedelstillverkning samt GLP (Good Laboratory Practice) inom läkemedelsutveckling
- b. Med GPP som utgångspunkt ges apoteken en ökad möjlighet att fokusera på att förstärka förskrivarens avsikt med förskrivningen. Detta leder till en bättre förståelse för den valda behandlingen vilket ger ökad följsamhet samt ökad möjlighet till säker och jämlik introduktion av nya innovativa läkemedel

- c. Införande av NOD (nationell ordinationsdatabas) som ger förskrivare och apotek samma information om en persons läkemedelsanvändning och i anslutning till denna ett gemensamt system för interaktioner
- d. Skapa en dubbelriktad kommunikation mellan vård och apotek. Detta är en förutsättning för att öka läkemedelsnyttan och patientsäkerheten.
- e. Apoteken bör ges möjligheter att fokusera mer på sin roll i värdekedjan för läkemedelsanvändningen genom att ges incitament och nyckeltal som visar på nyttan av läkemedel, vilket i sin tur ger en ökad patientsäkerhet. Kvalitetsstandarder bör tas fram vilka mäter effekten på insatser utifrån hälsoekonomiska parametrar och minskade undvikbara återinläggningar. Bl.a. i Danmark har en sådan dialog förts vilken legat till grund för deras nya apotekslag. I Storbritannien finns därutöver stor erfarenhet av vilka metoder och verktyg som kan användas för att dels optimera läkemedelsnyttan, dels ge apoteken en tydlig roll i värdekedjan för patientens läkemedelsanvändning. Stora ekonomiska effekter finns redovisade bl.a. på färre undvikbara återinläggningar
- f. Mer och mer avancerade läkemedelsbehandlingar sköts idag i hemmet. Detta ställer ökade krav på apoteken att kunna informera patient och vårdpersonal som stöd i den avancerade läkemedelsbehandlingen.
- g. Se över regelverken för hur utbyte av läkemedel kan ske på apotek från både ett ekonomiskt och patientsäkerhetsperspektiv.
- h. Utredningen bör noggrant granska vunna internationella erfarenheter av en utökad samverkan mellan patient, vård och apotek. Stora insatser inom detta område har bl.a. gjorts i Australien, Canada och Storbritannien, där man också tydligt fastställt apotekens roll i värdekedjan för läkemedel.
- i. Utbildning för farmaceuter behöver ses över både vad gäller grundutbildning och fortbildning. För fortbildning gäller det både nya terapier och IT, kommunikation. Grundutbildningen för farmaceuter bör ses över och för arbete på apotek ges en mer klinisk inriktning som inbegriper IT-hantering och kommunikation.

2. Landsting och apotek bör ges i uppdrag att gemensamt utforma processer som stödjer patienten för en ökad läkemedelsnytta.

Detta i syfte att minska det som redan sagts ovan. Ett behov av gemensamma processer är även viktigt för en mer patientcentrerad vård och läkemedelsbehandling samt introduktion av nya innovativa läkemedel.

3. 24-timmars-regeln bör inte bara gälla apoteken utan hela distributionsledet

Apoteken är sista länken i kedjan och kan inte leva upp till denna regel om inte distributionskedjan innan har samma krav. Denna regel bör därför ses över.

Apotekarsocieteten förhoppning är därför att den kommande apoteksutredningen tar sikte på vunna och evidensbaserade internationella erfarenheter för att utveckla en svensk apoteksbransch i världsklass – i samarbete med patient och vård. Vi står gärna till tjänst för ytterligare diskussioner .

Med vänlig hälsning

Karin Meyer
VD Apotekarsocieteten
karin.meyer@apotekarsocieteten.se

Birgitta Karpesjö
Kommunikationsansvarig
birgitta.karpesjo@apotekarsocieteten.se

Apotekarsocieteten är en ideell förening för alla som är intresserade av läkemedelsforskning, läkemedelsproduktion eller läkemedelsanvändning och har ca 5200 medlemmar. Föreningen främjar kunskap och kompetensutveckling inom hela läkemedelsområdet genom att arbeta med aktuella frågor och är den givna mötesplatsen för alla läkemedelsintresserade, över alla professionsgränser.

Apotekarsocieteten består av tretton vetenskapliga sektioner, fem intressegrupper och elva lokalföreningar som täcker hela Sverige och arrangerar föreläsningsverksamhet, kurser, studiebesök och sociala aktiviteter.

Det helägda dotterbolaget Läkemedelsakademin i Stockholm AB är den ledande aktören inom fort- och vidareutbildning inom läkemedelsområdet i Sverige samt ger ut webbtidningen Läkemedelsvärlden.se och böcker inom läkemedelsområdet.